

ARCHEOLOGIENOTA

OOSTENDE ESPERANTOLAAN (prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs:

Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX, Sarah
DALLE

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016J38

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Oostende Esperantolaan (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 53923.5, Y: 212511.90; X: 54123.2, Y: 212677.64
- ➔ Kadastergegevens: Oostende, Zandvoorde, afdeling 12, sectie D, percelen 342b en 396d (partim) (zie plan in bijlage 3) (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Archeologische opgravingsresultaten uit de omgeving tonen aan dat het omgevende landschap waardevol is om de Romeinse exploitatie van de kustvlakte beter te kunnen inschatten. Nabij werden namelijk sporen van Romeinse ophogingspakketten (een vermoedelijke dijk en woonplatform) gevonden. Daarom is voor een deel van het projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk. Een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven wordt voorgesteld als de meest aangewezen methode. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de gronden op dit moment niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer. Deze wordt pas eigenaar van het terrein na het verkrijgen van de bouwvergunning, onder opschortende

voorwaarde. Dit betekent dat als om één of andere reden de vergunning niet verkregen wordt, de geplande bouwwerken niet zullen doorgaan en de initiatiefnemer geen eigenaar wordt van het terrein. In dat geval is het archeologisch bodemarchief ook niet bedreigd. Het is dus pas na het bekomen van de verkavelingsvergunning dat er effectief een reële bedreiging van het bodemarchief zal optreden en dat een vooronderzoek met ingreep in de bodem aangewezen is. Daarnaast zou het uitvoeren van een vooronderzoek met ingreep in de bodem, voorafgaand aan het verkrijgen van de verkavelingsvergunning, aanzienlijke economische schade kunnen betekenen voor de initiatiefnemer mocht blijken dat die door het weigeren van de aanvraag voor verkavelingsvergunning geen eigenaar kan worden van de percelen en zijn bouwplannen niet kan uitvoeren. Om voorgaande redenen is het uitgestelde traject een noodzaak.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 1,91 hectare en dient grotendeels onderzocht te worden door middel van proefsleuven (zie figuur 1). Een strook van ca. 4000m² is vermoedelijk sterk verstoord door graafwerken en een ondergronds afwateringskanaal. Om die reden luidt het advies om m.b.v. de proefsleuven af te tasten tot waar de verstoring in deze zone begint. De zone vanaf dit kanaal naar het oosten toe kan in principe opgegeven worden wegens vrijwel zeker te verstoord. Bovendien moet het kanaal behouden blijven. Puntvormige boringen kunnen de verstoringsgrens minder goed aangeven en proefsleuven blijven noodzakelijk om de archeologische evaluatie voldoende te kunnen onderbouwen, waardoor proefsleuven beide vraagstellingen best ineens kunnen beantwoorden. Bovendien blijken profielputten eveneens beter om dit type bodem te kunnen inschatten dan boringen (zie verslag van resultaten).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord. Zolang niet alle onderzoeksvragen succesvol kunnen worden beantwoord, dient men over te gaan op de volgende onderzoeksmethode zoals besproken in hoofdstuk 2.5. van het verslag van resultaten.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- In hoeverre hebben de graafwerken in de oostelijke zone van het projectgebied het bodemarchief verstoord?
- Hoe is de bodemopbouw: is er sprake van een recente afdekking door een kleipakket, of ontbreekt dit zoals bij de nabij gelegen onderzoeken Plassendale II en III?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

• Plan van aanpak

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied.¹ Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd (zie figuur 1). Op die manier is er het meeste kans om sporen van oude landelijke gebouwen die in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen hoofdzakelijk noordwest-zuidoost zijn georiënteerd, aan te snijden. Per sleuf en minstens om de 50m wordt machinaal een profielput aangelegd, op een dermate manier dat er een geschrinkt patroon ontstaat en men in feite om de 25m een zicht heeft op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein.

Er worden extra volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier wordt 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht en kan met een minimale kost een betrouwbare

¹ Als men de kosten-batenafweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. en Ervynck A. 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar de optimale strategie, Onderzoeksrapporten Onroerend Erfgoed 48.

inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Op die manier kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.²

Figuur 1: Plan met voorgestelde proefsleuven in paars en aanduiding van de in het bureauonderzoek ingeschatte mogelijke versterkingsbronnen.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem maximaal de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk benaderd. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen

² Haneca K., Debruyne S., Vanhoutte S. en Eryvynck A. 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar de optimale strategie, Onderzoeksrapporten Onroerend Erfgoed 48.

worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 100 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op kleibodems, en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Archeologisch bureauonderzoek Oostende Esperantolaan - Bijlage 1 - Proefsleuvenplan

2016J38

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Watergang
- Grachten
- Administratieve Percelen
- Mogelijke bestaande verstoring
 - ondiep
 - midden
 - zwaar

